

”LEDARSKAP HANDLAR OM ATT TA ANSVAR FULLT UT”

Gunnar "Gurra" Krantz är skepparen som har kappseglat internationellt i 35 år och utmanat sig själv och sin besättning i fyra jorden runt-kappseglingar och två America's Cup.

– För att ett team ska fungera under extremt påfrestande förhållanden krävs inte bara ett bra lag utan också en riktigt bra ledare. Du som ledare kan heller aldrig lägga över det yttersta ansvaret på någon annan, säger han.

TEXT: ULRIKA LINDGREN

DET ÄR MÖRKT I FÖRELÄSNINGSSALEN. På filmduken rasar havet, vädret är extremt hårt. Vågorna sköljer in över den Bruce Farr-ritade tävlingsbåten, mannarna i Team SEB samarbetar i tysthet och rör sig snabbt och i totalt samspel över däck. Och plötsligt händer det, inom loppet av några sekunder. Båten slås omkull av vinden. Masten slår i vattnet. Ett högt, kort ljud när masten knäcks. Och så – en märklig tystnad på båten, trots att vågorna fortfarande slår i mot skrovet, lika högt som tidigare.

» DET GÄLLER ATT KÄNNA
SITT »WHY« SÅ STARKT ATT
DET ÖVERSKUGGAR ALLT
OBEHAG – KYLAN, KRÄM-
PORNAN, SÖMNBRISTEN
OCH SJUKDOMARNA.«

När Gunnar ”Gurra” Krantz stänger av filmen blinkar vi åskådare mot ljuset. Litet yrvakna, litet omtumlade. Oavsett hur litet eller hur mycket man kan om just segling så är det svårt att värja sig mot upplevelsen av naturens krafter och hur små vi människor är när det gäller. Filmen är från 2001 och det är femte etappen av Volvo Ocean Race. Det var då Gurra Krantz och hans besättning slet under vinterliknande förhållanden i Södra Oceanen, när masten slog i vattnet och gick av. Som ett under klarade sig båten i övrigt och hela besättningen utan större skador.

– Ja, det där var en vanlig dag på jobbet för mig, säger Gurra och ler.

Vi i publiken tänker kanske att vår vardag inte går att jämföra med strapatserna vi nyss sett. Men Gurra Krantz grundtes är just den, att litet av det vi såg finns i allas vardag. Livet är inte så annorlunda i grunden. Alla de lärdomar om team building och ledarskap, om att fokusera, samarbeta och prestera när det väl gäller kan lika gärna appliceras i den vanliga vardagen som i ett team på en båt under en världsegling, menar han.

Det är just dessa erfarenheter som han i sina föreläsningar delar med sig av, när han nu inte seglar. Under åren har han arbetat en hel del med just ledarskap samt med att lära ut strategier för att nå framgång – allt baserat på hans långa erfarenhet av kappsegling.

– Det viktigaste i livet, inom vilken område man än rör sig, är att du vågar spänna bågen. Att du vågar misslyckas. Om man aldrig riskerar något blir man aldrig bäst i klassen. Visst kraschar man ibland, som när vi förlorade masten, men oftast vinner man ändå mer än man förlorar, säger Gurra.

Det gäller dock inte bara att vilja något för att uppnå det, menar Gurra. Det krävs en hel del för att nå målet, både fokus och förberedelser.

– Vad det än gäller, tävlingssegling eller något annat, måste du fråga dig: Varför? Varför vill jag detta? Är jag beredd att satsa och gå ur min trygghetszon för att uppnå det? Vad är incitamentet?

– Jag brukar formulera det så här: Om jag hittar mitt ”why” så hittar jag också mitt ”want”. Då lyckas jag.

När det gäller att skapa ett vinnande team för kappsegling jorden runt är just frågan ”why” viktig att besvara för hela teamet, före själva racet. En tävling tar sammanlagt 9 månader och är oftast uppdelad på lika många etapper. En etapp kan ta upp till en månad, medan de kortaste etap-

perna seglas under bara ett dygn, och påfrestningarna på de enskilda deltagarna och teamet som helhet är enorma. Då gäller det att inte tveka utan att känna sitt ”why” så starkt att det överskuggar allt obehag – kylan, krämporna, sömnbristen och sjukdomarna.

På en tävlingsbåt är alla bekvämligheter på ett minimum, fortsätter Gurra. Allt är genomtänkt för att få till en så lätt packning och så minimal inredning som bara möjligt är. Toaletten har inga väggar – de väger för mycket. De 12 seglarna som ingår i teamet delar på 4 sovsäckar – mer behövs inte eftersom man sover i treskift. Besticken är specialtillverkade som ett enda redskap med sked i ena änden och gaffel i den andra. Ombyteskläder är det ont om, de tar för stor plats. Under senaste seglingen hade Gurra själv inga ombyteskläder med sig alls utan bar samma kläder under en hel etapp. Dusch eller avtättningsmöjligheter finns inte ombord.

Hur klarar 12 personer av att vara fokuserade under hela den här långa tiden, under dessa förhållanden? Hur får man teamet att vilja ge allt, dygnet runt, under 9 månader?

– Det är förarbetet som är A och O, menar Gurra.

– Inför en tävling av den här digniteten fokuserar vi under väldigt lång tid före själva seglingen för att arbeta upp en teamkänsla. Upp till två år före tävlingen gör vi allt för att finslipa laget och lära känna varandra ända in i själen. Jag som skeppare är ytterst ansvarig för att välja rätt besättning och gå igenom precis allt som kan hända under en tävling. Under själva seglingen finns ingen tid att lösa konflikter eller diskutera småsaker, alla måste veta sin plats och göra sin grej. När vi går ombord på båten ska alla olikheter, likheter, förutsättningar och möjligheter vara färdigdiskuterade och alla ska vara otroligt högt motiverade att vinna. Hela besättningen ska då vara till 100% ”committad” till situationen och säga fullt ut JA till situationen. Det är så enkelt när man väl hittar till den känslan, men oj, vilken resa det är att komma dit.

Men blir ni aldrig, under resans gång, rädda och osäkra?

– Rädda, absolut. Naturens krafter är överväldigande ibland. Alla blir rädda, alla blir sjösjuka. Det farliga är inte rädslan, utan när man försöker dölja sin rädsla. Det är då man gör osäkra val, agerar utanför ramarna och kan till och med bli farlig för den övriga besättningen.

Gurra Krantz har en speciell strategi som han alltid använder sig av för att skapa ett vinnande team. Han går igenom varje moment av tävlingen i förväg med hela besättningen, in i minsta detalj.

– Vi börjar med känslan på prispallen när vi redan vunnit. Därefter arbetar vi oss bakåt, via varje etapp och alla hinder som vi kan komma att möta. Till exempel: Ett faktum är att jag på segelbåten kommer att vara kall och blöt under varje etapp, dygnet runt. Hur känner jag inför det? Kan jag leva med det? Kan jag till och med bli bra på att vara blöt? Till och med jävligt bra på att vara blöt, dygnet runt? Och så försöker vi hitta den känslan, känslan av att inte bara

vara blöt utan också jävligt bra på just det. Och därefter går vi vidare till nästa moment.

Ledarens roll är extremt viktig i en seglartävling av den här digniteten, menar Gurra. Ledaren ska inte bara välja rätt besättning (en urvalsprocess som tar många månader), utan också vara den person som tar det yttersta ansvaret för allt under tävlingen, från själva seglingen till de viktiga relationerna ombord. Utan fungerande relationer, utan ett fungerande team – ingen prispall. Olikheter och konflikter i gruppen är aldrig av ondo, om de bara accepteras och ses som en tillgång, säger han.

– När jag sätter ihop min besättning söker jag inte kon-

fliktfria individer – jag söker individer som löser konflikter. Man får inte glömma att en konflikt i en sakfråga är ett tecken på engagemang. Någon bryr sig helt enkelt så mycket att personen tycker att det är värt att ställa till med en konflikt om saken. Och just att bry sig och känna ett engagemang är ytterst viktigt på båten.

Gurra lever efter devisen att när två personer som ska samarbeta inte gillar varandra eller irriterar sig på varandra så ska de konfronteras.

– Man behöver inte tycka om alla sidor hos alla i teamet. Men man måste se att det alltid finns något att respektera hos den individ som man reagerar negativt mot. Jag säger till mina mannar: Prata till varandra, inte om varandra. Om alla följer det så skapas en anda av ärlighet och rättframhet. Man vet att det som varje enskild person säger är till 100% korrekt. Det skapar respekt och då kan man uträtta stordåd tillsammans.

Det är alltså viktigt att respektera varandras olikheter samt att man själv, som ledare, ska lyfta fram just den enskilda individens personlighet och kompetens.

– Det farligaste i ett team är om man försöker runda av varandra och ”snygga till” varandra, säger han. En tillsnyggad personlighet smälter självklart bättre in i gruppen men kan samtidigt tappa sin drivkraft och därmed sin speciella kompetens.

En annan del av teamets drivkraft kommer från ledarens attityd. Att tanka in energi i gruppen och ha en positiv attityd är smittande och extremt viktigt.

– Att lösa konflikter med humorns hjälp är många gånger det bästa receptet, ler han.

Idag har kappseglaren Gurra Krantz gått i land, han är 53 år och har gjort sin sista jorden runt-segling, säger han.

– Jag är fortfarande taggad men inte tillräckligt. Jag kommer att sakna tävlingsmomentet men tror inte att jag kommer att kunna ge mer än 98%. Då är det inte schysst mot teamet att vara med. Däremot jobbar jag fortfarande med större kappseglingprojekt vid sidan om mina ledarskapsutbildningar.

Hans erfarenheter från seglarlivet har lärt honom mycket, tycker han.

– Jag har nytta av det i mitt vardagsliv. Jag tänker till exempel ofta på hur jag utmanar mig själv i vardagen. Går jag utanför min trygghetszon? Eller håller jag mig innanför, bara av bekvämlighet?

Gurra Krantz talar mycket om det egna ansvaret, alltså individens eget ansvar. Det farligaste man kan göra mot sig själv är att ikläda sig offerrollen – ”det är inte mitt fel”.

»NÄR JAG SÄTTER IHOP MIN BESÄTTNING SÖKER JAG INTE KONFLIKTFRIA INDIVIDER – JAG SÖKER INDIVIDER SOM LÖSER KONFLIKTER. MAN FÅR INTE GLÖMMA ATT EN KONFLIKT I EN SAKFRÅGA ÄR ETT TECKEN PÅ ENGAGEMANG.«

– Jag har full respekt för allt det vi människor kan råka ut för under livet och allt kan man kanske inte påverka. Men då gäller det att fokusera på det man faktiskt kan göra något åt. Vi är själva ansvariga för det vi valt. Det är lättare att skylla ifrån sig på andra, men också destruktivt, säger han och delar med sig av sitt favoritcitrat:

”En irriterande följd av att tro på fri vilja och individuellt ansvar är svårigheten att hitta någon att skylla sina problem på. När du slutligen finner den personen är det förvånande hur ofta personens fotografi dyker upp på ditt eget körkort.”

Till slut ger Gurra Krantz oss ett gott livsråd på vägen:

– Du har fått två öron och en mun. Det betyder att du ska lyssna dubbelt så mycket som du pratar. Då lär du känna dina medmänniskor och visar dem på samma gång respekt, att du faktiskt lyssnar, i nuet, på vad de säger.

Vid föreläsningens slut får publiken se på ytterligare en film, denna gång ett sammandrag från olika större seglingstävlingar. Båtarna flyter fram över vattnet, havet är oändligt. Mannarnas vindpinade ansikten är bruna av sol och smuts. Gurra berättar att han alltid, oavsett hur många gånger han ser samma sekvens, blir tårögd av att se sin båt och besättning i fullt arbete.

– Det är en fantastisk känsla, hela situationen. Naturen och båten i samklang, och så känslan av att vara del av ett starkt lag som presterar på max. Just i sådana situationer är gemenskapen total. Allt bara funkalar. Jag önskar att alla människor fick känna så någon gång i livet.

ERIK GUNNAR "GURRA" KRANTZ

Ålder: 53 år.

Familj: Nykär och nyförlovad med Malena, fyra döttrar varav tre "bonusdöttrar", jakthunden Basse.

Bor: Saltsjöbaden

Bakgrund: Seglade i sin första tävling när han var 9 år. Har kappseglat internationellt i 35 år, bland annat i fyra Jordan runt-kapplöpningar och i två America's Cup Projekt.

Fritidsintresse: "Segling är både yrke och hobby. Jag jagar också en hel del, både älg och småvilt."

Senast lästa bok: De två böckerna "Den osynliga väggen" och uppföljaren "Drömmen" av Harry Bernstein "Skildrar segregationen mellan kristna och judarna i Lancastershire i England under författarens barndom. Mycket spännande och skrämmande. Min åsikt är att det är religionen som har skapat den allra största delen av de problem som finns i världen idag."

Senast sedda film: "Jag går nästan aldrig på bio och ser för lite på TV. Försöker dock hänga med i nyheterna"

Senaste lyckliga ögonblick: "Jag har lätt att känna både stark glädje och stark sorg. Jag är en emotionell person helt enkelt. I förgår blev jag till exempel lycklig när jag insåg hur när jag insåg bra ombyggnationen av vårt hus blir. Jag blir nog lycklig över något nästan varje dag."

När jag grät senast: "När jag visade avslutningsfilmen från olika seglingstävlingar alldeles nyss. Det är alltid lika starkt."

Största seglarögonblicket: "Efter en usel start i Whitbread Around the World Race år 1998 så tog vi en rejäl revansch och vann den andra delsträckan. Det var helt underbart."

Motto:

2 stycken som jag tänker på nästan varje dag:
 "Du har fått två öron och en mun. Det betyder att du ska lyssna dubbelt så mycket som du pratar."
 och
 "En irriterande följd av att tro på fri vilja och individuellt ansvar är svårigheten att hitta någon att skylla sina problem på. När du slutligen finner den personen är det förvånande hur ofta personens fotografi dyker upp på ditt eget körkort."

GURRA KRANTZ I KORTHET

1987/88 Swedish America's Cup Challenge, Skeppare

1989/90 Whitbread Round The World Race på The Card Den första svenska satsningen. Vaktkapten och fortsatte därefter på Tokio, från Nya Zeeland).

1991/92 Swedish America's Cup Challenge, Skeppare

1993/94 Whitbread Round The World Race på Intrum Justitia (fick sparken efter tredje delsträckan och fortsatte därefter på Tokio, från Nya Zeeland).

1997/98 Whitbread Round The World Race på Swedish Match, Skeppare och förste sådan på prispallen med en tredjeplats totalt.

2001/2002, Volvo Ocean Race (fd Whitbread, bytte namn efter föregående race), Skeppare. Efter både mastbrott samt roderhaveri fick vi bryta två etapper vilket resulterade i en sjundeplacering. Ett mycket lyckat projekt i sig men men ett dåligt sportsligt resultat pga haverierna.

SKRIVNA BÖCKER:

"Man behöver inte vara galen – men det hjälper!", efter Whitbread 93/94, med Intrum Justitia/Tokio

"Den Blå Båten" efter Whitbread 97/98, med Swedish Match

"Fighting Spirit" efter Volvo Ocean Race 2001/2001 med Team SEB

FÖRELÄSNINGAR MED GURRA KRANTZ

Gurra Krantz är en av Talarforums mest uppskattade föreläsare. Exempel på rubriker:

Ledarskap

Rekrytering/sammansättning av en kompetent grupp

Teambuilding

Kulturella skillnader

Kris och konflikthantering

Rätten att göra fel

"Winning Mindset"

Äventyret/tävlingen

Gurra Krantz bokas som föreläsare hos www.talarforum.se